Μετάφραση Ι Ν ΓΡΥΠΑΡΗ

ΚΡΕΟΝΤΑΣ
Εσύ μπορείς να παίρνης
τώρα τα πόδια σου απ' εδώ, όπου θέλεις,
λεύτερος απ' την κάθε πια υποψία.
Λέγ' εσύ τώρα, κι όχι πολλά λόγια
μα σύντομα· ήξερες το κήρυγμα
που πρόσταζε μην κάμη αυτό κανένας;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ
Το ήξερα, πώς να μη; Γνωστό ηταν σ' όλους.

ΚΡΕΟΝΤΑΣ
Και τόλμησες λοιπόν να παραβής
αυτό το νόμο;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ
Ναι, γιατί δεν ήταν
ο Δίας, που μου τα 'χε αυτά κηρύξη,
ούτε η συγκάτοικη με τους θεούς
του Κάτω κόσμου, η Δίκη, αυτούς τους νόμους
μες στους ανθρώπους όρισαν· και μήτε
πίστευα τόση δύναμη πως νάχουν
τα δικά σου κηρύγματα, ώστ' ενώ είσαι
θνητός να μπορής των θεών τους νόμους
τους άγραφτους κι ασάλευτους να βιάζης·
γιατί όχι σήμερα και χτες, μα αιώνια
ζουν αυτοί, και κανείς δεν το γνωρίζει
από πότε φανήκανε· κι εγώ
ποτέ δε θα μπορούσα να τρομάξω
θέλημ' ανθρώπου κανενός και δώσω
στους θεούς δίκη, παραβαίνοντάς τους·
πως θα πεθάνω το 'ξερα· πώς όχι;
και δίχως τα κηρύγματά σου εσένα·
κι αν θα πεθάνω πριν της ώρας μου,
κέρδος εγώ το λέω αυτό, γιατ' όποιος
ζη μες σε τόση όση εγώ δυστυχία,
πώς να μην του είναι ο θάνατός του κέρδος ;
έτσι κι εγώ τίποτα δεν τον έχω
τον πόνο του θανάτου αυτού· μα αν ήταν
και το ανεχόμουν άταφος να μείνη
της μητέρας μου ο γυιός στο θάνατό του,
αυτό θα μου ήταν πόνος· γι' αυτά τ' άλλα

LIVEWORKSHEETS

καθόλου δεν πονώ· κι αν τώρα εσύ
για άμυαλη με περνάς γι' αυτά που κάνω,
ο άμυαλος ίσως γι' άμυαλη με παίρνει.

ΧΟΡΟΣ
Δείχνει τ' ωμό το φυσικό της κόρης
πως είναι από πατέρα ωμό· δεν ξέρει
να γέρνη μες στις δυστυχίες κεφάλι.

ΚΡΕΟΝΤΑΣ
Μα ξέρε πως οι πιο σκληρές οι γνώμες
αυτές είναι που πιότερο και πέφτουν,
κι όσο γερό το σίδερο και να 'ναι
όταν στην πύρα της φωτιάς σκληρύνη,
τότε θα δης πώς σπάνει και ραγίζει·
και τ' άλογα τα πιο βαρβάτα, ξέρω,
ένα μικρό χαλινάρι τα σιάζει·
γιατί δεν πάει να μεγαλοφέρνη
όταν είναι κανείς δούλος των άλλων.
Κι αυτή ήξερε το θράσος της να δείξη
και τότε που τους νόμους μας πατούσε,
και δεύτερο αυτό θράσος της, αφού έχει
κάμη την πράξη και να την καυχιέται
και να γελά με το κατόρθωμά της.
Δεν είμαι εγώ, αυτή 'ναι τώρα ο άντρας,
αν ατιμώρητα έτσι την κρατήση
την εξουσία αυτή· μ' ας πάη να 'ναι
παιδί της αδερφής μου, ας πάη να 'ναι
η πιο στενή από αίμα συγγενής μου
μες σ' όλους που τον ίδιο Εφέστιο Δία
λατρεύομε, μα αυτή και η αδερφή της
δε θα γλυτώσουν απ' τον πιο κακό
το θάνατο· γιατί το ίδιο και κείνην
κατηγορώ, πως είχε μελετήση
την ταφή του νεκρού. Φωνάξετέ την
ευτύς εδώ· την είδα τώρα μέσα
πόκανε σαν τρελλή κι αλλοπαρμένη·
γιατ' η ψυχή εκεινών που σχεδιάζουν
στα σκοτεινά μιαν όχι καλή πράξη,
προδίνεται συχνά και πριν την κάμουν·
μα όχι πιο λίγο εχτρεύομαι όταν ένας
ζητά, σαν θα πιαστή στο κακό επάνω,
με ωραία να το στολίζη έπειτα λόγια.

LIVEWORKSHEETS

ΑΝΤΙΓΟΝΗ
Σκότωσέ με λοιπόν, θες τίποτ' άλλο;

ΚΡΕΟΝΤΑΣ
Εγώ; μα τίποτα· έχω αυτό, όλα τα 'χω.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ
Τι αργείς λοιπόν; γιατί καμιά δε βρίσκω
στα λόγια σου ευχαρίστηση, μήτε είθε
να βρω ποτέ μου εγώ· το ίδιο και σένα
ευχάριστες οι πράξεις μου δε σου είναι.
Αν και από πού θε να 'χα πιο μεγάλη
δόξα αποχτήση, παρά θάβοντας
τον ίδιο μου αδερφό; Θα ομολογούσαν
κι όλοι αυτοί εδώ πως μ' επιδοκιμάζουν,
αν φόβος δεν τους έκλεινε τη γλώσσα·
μα οι βασιλείες, εχτός από άλλα τόσα
πόχουν να χαίρουνται αγαθά, μπορούνε
να λένε και να κάνουν ό,τι θέλουν.

Μετάφραση Μπεζαντάκου

ΚΡΕΟΝΤΑΣ
Εσύ, που το κεφάλι σου μας κατεβάζεις κάτω·
ομολογείς ή θα μας πεις πως δεν τα έχεις κάνει;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ
Κι ομολογώ και δε σας λέω πως δεν τα έχω κάνει.

ΚΡΕΟΝΤΑΣ
Πάρε τα πόδια σου εσύ και τράβα όπου θέλεις,
λεύτερος από τις βαριές κατηγορίες· φύγε.
Τώρα εσύ: Πες σύντομα, μην το τραβάς σε μάκρος:
Τη γνώριζες την προσταγή που τό 'χε απαγορεύσει;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ
Τη γνώριζα· μα πώς αλλιώς; Ξεκάθαρη πια ήταν.

ΚΡΕΟΝΤΑΣ
Παρ' όλα αυτά το τόλμησες να παραβείς το νόμο;

ΑΝΤΙΓΟΝΗ
Γιατί δε μου το πρόσταξε αυτό ο μέγας Δίας
ούτε και η συγκάτοικος με τους θεούς του Άδη,
η Δίκη, είναι που όρισε στον κόσμο τέτοιους νόμους.

LIVEWORKSHEETS

Ούτε και νόμιζα ποτέ πως έχουν τέτοιο κύρος
πια οι δικές σου προσταγές, ώστε, θνητός που είσαι,
τους άγραφους κι ασάλευτους νόμους να ξεπεράσεις.
Όχι μονάχα σήμερα και χθές, μα αιώνια ζούνε,
κι ούτε που έμαθε κανείς ποια είναι η πηγή τους.
Γι' αυτό και δεν εσκόπευα, μόνο γιατί φοβάμαι
μια θέληση ανθρώπινη, στα θεία ν' αμαρτήσω.
Πως θα πεθάνω τό 'ξερα –και πώς να μην το ξέρω;–
χωρίς κι αυτή την προσταγή· αν τώρα πριν της ώρας
χαθώ, για κέρδος μου αυτό εγώ το λογαριάζω.
Όποιος μέσα στα βάσανα, όπως εγώ, παλεύει,
πώς κέρδος απ' το θάνατο αυτός δεν προσκομίζει;
Έτσι για μένα να με βρει η μοίρα του θανάτου
δεν είναι διόλου λυπηρό· μ' αν ίσως ανεχόμουν
το γιο της μάνας μου άθαφτο, κακοθανατισμένο,
εκείνο θα με πλήγωνε· αυτά δε με πικραίνουν.
Κι αν ίσως άμυαλα αυτά σου φαίνονται που κάνω,
περίπου ένας άμυαλος άμυαλη θα με κρίνει.

ΧΟΡΟΣ
Δείχνει σκληρό το φυσικό κι από σκληρό πατέρα
αυτής της κόρης· στα δεινά δε σκύβει το κεφάλι.

ΚΡΕΟΝΤΑΣ
Να ξέρεις πως κι οι πιο σκληροί οι χαρακτήρες πέφτουν,
συντρίβονται· το σίδερο, όσο γερό και νά 'ναι,
όταν το ψήσεις στη φωτιά, πολλές φορές το βλέπεις
να σπάει και να ραγίζεται, να γίνεται κομμάτια.
Και τα βαρβάτα άλογα με κάποιο χαλινάρι
μικρό πια τιθασεύονται· δε γίνεται ένας δούλος
των άλλων με θρασύτητα κεφάλι να σηκώνει.
Αυτή και πρώτα ήξερε το θράσος της να δείχνει,
τότε που παραβίαζε τους θεσπισμένους νόμους·
και τώρα θράσος δεύτερο: Αφού τα έχει κάνει,
να καμαρώνει, να γελάει με τα καμώματά της.
Δε θά 'μαι άνδρας πια εγώ, αυτή θα είναι άνδρας,
αν ατιμώρητα αψηφάει τη δύναμη που έχω.
Κόρη ξεκόρη αδελφής είτε συγγένισσά μου
πιο κοντινή στο σπίτι μας που προστατεύει ο Δίας,
αυτή κι η ομογάλακτη το Χάρο δεν ξεφεύγουν,
το μαύρο και τον άραχλο· κατηγορώ κι εκείνην
εξίσου πως μαγείρεψε το θάψιμο ετούτο.
Και φέρτε την έξω γοργά· την είδα προ ολίγου

LIVEWORKSHEETS

στο σπίτι να λυσσομανάει με φρένα σαλεμένα.
Το συνηθίζει η καρδιά αυτών που στο σκοτάδι
τ' άθλια μηχανεύονται να τους προδίδει πάντα.
Μισώ και όταν πιάνεται κανείς εκεί που κάνει
βρόμικη πράξη, με παχιά λόγια να τη στολίζει.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ
Γυρεύεις κάτι πιο πολύ απ' το να με σκοτώσεις;

ΚΡΕΟΝΤΑΣ
Τίποτε άλλο πιο πολύ· μ' αυτό τα έχω όλα.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ
Γιατί χασομεράς λοιπόν; Απ' τα δικά σου λόγια
δε μου αρέσει τίποτα και μήτε να μ' αρέσει.
Το ίδιο και οι πράξεις μου σ' εσένα δεν αρέσουν.
Κι όμως πού μεγαλύτερη θά 'βρισκα δόξα τάχα
απ' την ταφή του αδελφού, πού 'χε την ίδια μάνα;
Και όλοι αυτοί θα λέγανε πως συμφωνούν, αν ίσως
ο φόβος δεν τους έδενε τη γλώσσα ο δικός σου.
Η τυραννία σε πολλά έχει χαρές μεγάλες
κι είναι στο χέρι της να λέει, να κάνει ό,τι θέλει.

ΚΡ. Σὲ δή, σὲ τὴν νεύουσαν εἰς πέδον κάρα, φῄς, ἢ καταρνῇ μὴ δεδρακέναι τάδε; ΑΝ. Καὶ φημὶ δρᾶσαι κοὐκ ἀπαρνοῦμαι τὸ μή. ΚΡ. Σὺ μὲν κομίζοις ἂν σεαυτὸν ᾗ θέλεις ἔξω βαρείας αἰτίας ἐλεύθερον· σὺ δ᾽ εἰπέ μοι μὴ μῆκος, ἀλλὰ συντόμως, ἤδησθα κηρυχθέντα μὴ πράσσειν τάδε; ΑΝ. Ἤιδη· τί δ᾽ οὐκ ἔμελλον; ἐμφανῆ γὰρ ἦν. ΚΡ. Καὶ δῆτ᾽ ἐτόλμας τούσδ᾽ ὑπερβαίνειν νόμους; ΑΝ. Οὐ γάρ τί μοι Ζεὺς ἦν ὁ κηρύξας τάδε, οὐδ᾽ ἡ ξύνοικος τῶν κάτω θεῶν Δίκη τοιούσδ᾽ ἐν ἀνθρώποισιν ὥρισεν νόμους, οὐδὲ σθένειν τοσοῦτον ᾠόμην τὰ σὰ κηρύγμαθ᾽ ὥστ᾽ ἄγραπτα κἀσφαλῆ θεῶν νόμιμα δύνασθαι θνητὸν ὄνθ᾽ ὑπερδραμεῖν. Οὐ γάρ τι νῦν γε κἀχθές, ἀλλ᾽ ἀεί ποτε ζῇ ταῦτα, κοὐδεὶς οἶδεν ἐξ ὅτου ᾽φάνη. Τούτων ἐγὼ οὐκ ἔμελλον, ἀνδρὸς οὐδενὸς φρόνημα δείσασ᾽, ἐν θεοῖσι τὴν δίκην δώσειν· θανουμένη γὰρ ἐξῄδη, τί δ᾽ οὔ; κεἰ μὴ σὺ προὐκήρυξας. Εἰ δὲ τοῦ χρόνου πρόσθεν θανοῦμαι, κέρδος αὔτ᾽ ἐγὼ λέγω· ὅστις γὰρ ἐν πολλοῖσιν ὡς ἐγὼ κακοῖς ζῇ, πῶς ὅδ᾽ οὐχὶ κατθανὼν κέρδος φέρει; Οὕτως ἔμοιγε τοῦδε τοῦ μόρου τυχεῖν παρ᾽ οὐδὲν ἄλγος· ἀλλ᾽ ἄν, εἰ τὸν ἐξ ἐμῆς μητρὸς θανόντ᾽ ἄθαπτον ἠνσχόμην νέκυν, κείνοις ἂν ἤλγουν· τοῖσδε δ᾽ οὐκ ἀλγύνομαι. Σοὶ δ᾽ εἰ δοκῶ νῦν μῶρα δρῶσα τυγχάνειν, σχεδόν τι μώρῳ μωρίαν ὀφλισκάνω. ΧΟ. Δηλοῖ τὸ γέννημ᾽ ὠμὸν ἐξ ὠμοῦ πατρὸς τῆς παιδός· εἴκειν δ᾽ οὐκ ἐπίσταται κακοῖς. ΚΡ. Ἀλλ᾽ ἴσθι τοι τὰ σκλήρ᾽ ἄγαν φρονήματα πίπτειν μάλιστα, καὶ τὸν ἐγκρατέστατον σίδηρον ὀπτὸν ἐκ πυρὸς περισκελῆ θραυσθέντα καὶ ῥαγέντα πλεῖστ᾽ ἂν εἰσίδοις. Σμικρῷ

LIVEWORKSHEETS

χαλινῷ δ᾽ οἶδα τοὺς θυμουμένους ἵππους καταρτυθέντας· οὐ γὰρ ἐκπέλει φρονεῖν μέγ᾽ ὅστις δοῦλός ἐστι τῶν πέλας. Αὕτη δ᾽ ὑβρίζειν μὲν τότ᾽ ἐξηπίστατο, νόμους ὑπερβαίνουσα τοὺς προκειμένους· ὕβρις δ᾽, ἐπεὶ δέδρακεν, ἥδε δευτέρα, τούτοις ἐπαυχεῖν καὶ δεδρακυῖαν γελᾶν. Ἦ νῦν ἐγὼ μὲν οὐκ ἀνήρ, αὕτη δ᾽ ἀνήρ, εἰ ταῦτ᾽ ἀνατὶ τῇδε κείσεται κράτη. Ἀλλ᾽ εἴτ᾽ ἀδελφῆς εἴθ᾽ ὁμαιμονεστέρα τοῦ παντὸς ἡμῖν Ζηνὸς Ἑρκείου κυρεῖ, αὐτή τε χὴ ξύναιμος οὐκ ἀλύξετον μόρου κακίστου· καὶ γὰρ οὖν κείνην ἴσον ἐπαιτιῶμαι τοῦδε βουλεῦσαι τάφου. Καί νιν καλεῖτ᾽· ἔσω γὰρ εἶδον ἀρτίως λυσσῶσαν αὐτὴν οὐδ᾽ ἐπήβολον φρενῶν. Φιλεῖ δ᾽ ὁ θυμὸς πρόσθεν ᾑρῆσθαι κλοπεὺς τῶν μηδὲν ὀρθῶς ἐν σκότῳ τεχνωμένων. Μισῶ γε μέντοι χὥταν ἐν κακοῖσί τις ἁλοὺς ἔπειτα τοῦτο καλλύνειν θέλῃ. ΑΝ. Θέλεις τι μεῖζον ἢ κατακτεῖναί μ᾽ ἑλών; ΚΡ. Ἐγὼ μὲν οὐδέν· τοῦτ᾽ ἔχων ἅπαντ᾽ ἔχω. ΑΝ. Τί δῆτα μέλλεις; ὡς ἐμοὶ τῶν σῶν λόγων ἀρεστὸν οὐδέν, μηδ᾽ ἀρεσθείη ποτέ, οὕτω δὲ καὶ σοὶ τἄμ᾽ ἀφανδάνοντ᾽ ἔφυ. Καίτοι πόθεν κλέος γ᾽ ἂν εὐκλεέστερον κατέσχον ἢ τὸν αὐτάδελφον ἐν τάφῳ τιθεῖσα; τούτοις τοῦτο πᾶσιν ἀνδάνειν λέγοιτ᾽ ἄν, εἰ μὴ γλῶσσαν ἐγκλῄοι φόβος. Ἀλλ᾽ ἡ τυραννὶς πολλά τ᾽ ἄλλ᾽ εὐδαιμονεῖ κἄξεστιν αὐτῇ δρᾶν λέγειν θ᾽ ἃ βούλεται.

LIVEWORKSHEETS